

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ
ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
_____ 2020 року,

Протокол № _____

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

_____ І.Б. Ковтун
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2020 року

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного
рівня магістр за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність
галузі знань 26 Цивільна безпека
за заочною формою навчання

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		– 2
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 2
	1.2.	Лекції	– 3
	1.3.	Семінарські (практичні) заняття	– 4
	1.4.	Самостійна робота студентів	– 10
	1.5.	Індивідуальні завдання	– 17
	1.5.1.	Методичні рекомендації до виконання курсових робіт	– 17
	1.5.2.	Теми курсових робіт	– 19
	1.6.	Підсумковий контроль	– 19
	1.6.1.	Питання для підсумкового контролю	– 19
	1.6.2.	Приклад екзаменаційного білету	– 21
2.	Схема нарахування балів		– 22
3.	Рекомендовані джерела		– 23
	3.1.	Основні джерела	– 23
	3.2.	Допоміжні джерела за темами	– 26
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		– 33

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	9	10	11	12	13	14
1.	Поняття, завдання, правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності	10	2	2	-	-	6
2.	Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності	10	2	-	-	-	8
3.	Права та обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність	10	-	2	-	-	8
4.	Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності та гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності	10	2	-	-	-	8
5.	Оперативно-розшукові заходи: поняття, загальна характеристика та порядок їх проведення	10	2	-	-	-	8
6.	Оперативно-розшукова профілактика: поняття та значення	10	-	2	-	-	8
7.	Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності	10	2	-	-	-	8
8.	Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності	10	-	2	-	-	8
9.	Контроль та нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю	10	2	-	-	-	8
	Всього годин	90	12	8	-	-	70

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Поняття, завдання, правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності	2
1.1. 1.2. 1.3. 1.4.	Історія становлення оперативно-розшукової діяльності. Поняття, завдання та функції оперативно-розшукової діяльності. Правова основа оперативно-розшукової діяльності. Система принципів оперативно-розшукової діяльності: конституційні, загально-правові та галузеві принципи оперативно-розшукової діяльності.	
2.	Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності	2
2.1. 2.2. 2.3.	Поняття, ознаки та система суб'єктів оперативно-розшукової діяльності Оперативні підрозділи як суб'єкти оперативно-розшукової діяльності. Гарантії правого та соціального захисту працівників оперативних підрозділів, а також осіб, які залучаються до виконання оперативно-розшукових завдань.	
3.	Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності та гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності	2
3.1. 3.2. 3.3.	Підстави проведення оперативно-розшукової діяльності. Оперативно-розшукові справи: підстави та порядок заведення. Строки ведення оперативно-розшукових справ та підстави для їх закриття. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.	
4.	Оперативно-розшукові заходи: поняття, загальна характеристика та порядок їх проведення	2
4.1. 4.2. 4.3. 4.4.	Поняття та види оперативно-розшукових заходів. Правові основи проведення оперативно-розшукових заходів. Класифікація та порядок проведення оперативно-розшукових заходів. Співвідношення понять «оперативно-розшукові заходи» та «негласні слідчі (розшукові) дії». Загальна характеристика окремих оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій.	
5.	Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності	2
5.1. 5.2. 5.3.	Поняття матеріалів оперативно-розшукової діяльності, їх види. Напрями використання результатів оперативно-розшукової діяльності. Умови і порядок використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні.	
6.	Контроль та нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю	2
6.1. 6.2. 6.3. 6.4.	Поняття та зміст контролю в оперативно-розшуковій діяльності. Судовий контроль у сфері оперативно-розшукової діяльності. Відомчий контроль за оперативно-розшуковою діяльністю: поняття, мета і форми. Особливості прокурорського нагляду за додержанням законів при проведенні оперативно-розшукової діяльності.	
Усього		12

1.3. Семінарські (практичні) заняття

Семінарське (практичне) заняття 1

Тема 1. Поняття, завдання, правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Витоки оперативно-розшукової (сискної) діяльності.
- 1.2. Розшукова діяльність в Київській Русі.
- 1.3. Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з іншими видами юридичної діяльності.
- 1.4. Стратегічні і тактичні завдання оперативно-розшукової діяльності.
- 1.5. Рівні правового забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
- 1.6. Загальна характеристика Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».
- 1.7. Галузеві принципи оперативно-розшукової діяльності.

Вирішення тестів та письмових завдань,
розміщених у розділі «Самостійна робота студентів»

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: оперативно-розшукова діяльність, пошукові, розвідувальні, контррозвідувальні заходи, оперативні та оперативно-технічні засоби, оперативна обстановка, принцип, конфіденційність, конспірація, наступальність.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Відповідно до статті 2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992, *оперативно-розшукова діяльність* - це система гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Пошукові заходи – це дії працівників оперативних підрозділів щодо встановлення ще невідомих подій злочину та осіб, які причетні до їх вчинення, а також злочинів, що готуються або вчинені невстановленими особами.

Розвідувальні заходи – це дії працівників оперативних підрозділів або осіб, що конфіденційно співробітничать з оперативним підрозділом, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації з метою збирання інформації про її структуру, викриття головних учасників вчинення злочинів, своєчасного виявлення підготовки вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів тощо.

Метою проведення *контррозвідувальних заходів* є попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам безпеці України, припинення розвідувальних, терористичних та інших протиправних посягань спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на державну безпеку України, усунення умов, що їм сприяють, та причин їх виникнення.

Під *оперативно-технічними засобами* слід розуміти комплекс спеціально виготовлених або пристосованих приладів, пристроїв, апаратів, хімічних речовин, індикаторів тощо для переважно негласного (зашифрованого) застосування при здійсненні оперативно-розшукових заходів, негласних слідчих (розшукових) дій, їх правомірного використання з метою попередження та розкриття злочинів, розшуку зниклих злочинців і безвісно відсутніх осіб.

Завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривною діяльністю спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.

Правову основу оперативно-розшукової діяльності становлять Конституція України, Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінальний, Кримінальний процесуальний, Податковий та Митний кодекси України, закони України про прокуратуру, Національну поліцію, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Службу безпеки, Державну прикордонну службу України, Державну кримінально-виконавчу службу України, державну охорону органів державної влади України та посадових осіб, статус суддів, забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, державний захист працівників суду і правоохоронних органів, інші законодавчі акти та міжнародно-правові угоди і договори, учасником яких є Україна.

Семінарське (практичне) заняття 2

Тема 3. Права та обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».
- 2.2. Опитування: поняття та види.
- 2.3. Форми, у яких проводиться контроль за вчиненням злочину, їх характеристика.
- 2.4. Оперативно-розшукові заходи, що обмежують конституційні права громадян
- 2.5. Виконання доручень слідчого, вказівок прокурора, ухвал слідчого судді, суду
- 2.6. Поняття, характерні риси та форми взаємодії оперативних підрозділів між собою та іншими підрозділами правоохоронних органів.

Вирішення тестів та письмових завдань,
розміщених у розділі «Самостійна робота студентів»

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, виявлення і припинення кримінальних правопорушень опитування, контроль за вчиненням злочину, негласні слідчі (розшукові) дії, взаємодія.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, визначені у статті 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Слід мати на увазі, що окремі права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, реалізуються лише з дотриманням вимог Кримінального процесуального кодексу, зокрема це стосується проведення оперативно-розшукових заходів, які обмежують конституційні права громадян: здійснення аудіо-, відеоконтролю особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж (ст.ст. 260, 263-265 КПК України), накладення арешту на кореспонденцію, її огляду та виїмки (ст.ст. 261, 262 КПК України), а також оперативно-розшукових заходів, які проводяться виключно за рішенням прокурора: проведення контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупок (ст. 271 КПК України), здійснення спостереження за особою, річчю або місцем, а також аудіо-,

відеоконтролю місця (ст.ст. 269, 270 КПК України), установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України), створення та використання заздалегідь ідентифікованих (помічених) або несправжніх (імітаційних) засобів (ст. 273 КПК України).

Негласне обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи, аудіо-, відеоконтроль особи, аудіо-, відеоконтроль місця, спостереження за особою, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, накладення арешту на кореспонденцію, здійснення її огляду та виїмки, установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу проводяться виключно з метою запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, запобігання і припинення терористичних актів та інших посягань спеціальних служб іноземних держав та організацій, якщо іншим способом одержати інформацію неможливо.

Обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, визначені у статті 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». У вказаній статті чітко окреслені обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Наголошено на тому, що у разі, якщо ознаки кримінального правопорушення виявлені під час проведення оперативно-розшукових заходів, що тривають і припинення яких може негативно вплинути на результати кримінального провадження, підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, повідомляє відповідний орган досудового розслідування та прокурора про виявлення ознак кримінального правопорушення, закінчує проведення оперативно-розшукового заходу, після чого направляє зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, до відповідного органу досудового розслідування.

Письмові доручення щодо проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, надані слідчим, дізнавачем, прокурором у межах компетенції та в установленому порядку, є обов'язковими до виконання оперативним підрозділом.

Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, повинні здійснювати взаємодію між собою та іншими правоохоронними органами, в тому числі відповідними органами іноземних держав та міжнародних антитерористичних організацій, з метою швидкого і повного попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень. Взаємодія означає взаємно діяти, спільно робити роботу, співробітництво. В оперативно-розшуковій діяльності під *взаємодією* розуміється комплекс спільних, або узгоджених за часом, місцем і цілями дій кількох оперативних підрозділів з вирішення певних завдань в боротьбі зі злочинністю спільними зусиллями. Для взаємодії потрібні: узгодженість цілей, місця і часу, відповідність вимогам закону і нормативних відомчих актів, поєднання найбільш важливих взаємодіючих суб'єктів, сил, засобів і методів.

Семінарське (практичне) заняття 3

Тема 6. Оперативно-розшукова профілактика: поняття та значення

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття, сутність та завдання оперативно-розшукової профілактики.
- 3.2. Співвідношення понять «запобігання», «припинення» та «профілактика» злочинів.
- 3.3. Нормативно-правове регулювання оперативно-розшукової профілактики.
- 3.4. Загальна характеристика напрямів оперативно-розшукової профілактики.
- 3.5. Рівні профілактики.
- 3.6. Загальна та індивідуальна профілактика. Заходи загальної та індивідуальної профілактики злочинів.
- 3.7. Методи оперативно-профілактичного впливу.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: припинення злочинів, запобігання, профілактика, оперативно-розшукова профілактика, загальна профілактика, індивідуальна профілактика, оперативна обстановка, причини та умови вчинення злочинів, переконання, примус, оперативний контроль.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Елементами попередження злочинів є профілактика, запобігання та припинення. Кожний з цих елементів є відносно самостійним, але всі вони взаємопов'язані між собою і мають одну й ту саму мету - запобігти вчиненню злочину. Під час підготовки до семінарського заняття потрібно чітко зрозуміти відмінність між вищевказаними поняттями.

У юридичній енциклопедії *запобігання злочинності* тлумачиться як соціальна діяльність, що полягає в усуненні причин та умов злочинності і є різновидом соціального контролю та соціальної профілактики антигромадської поведінки, зокрема тієї, що виявляється у вчиненні злочинів.

За рівнем сформованості причин і умов злочинної поведінки і пов'язаним із ними моментом її реалізації у запобіганні злочину розрізняють: профілактику, яка здійснюється до формування злочинного умислу; запобігання, тобто заходи, до яких вдаються після формування злочинного умислу до початку вчинення злочину; припинення злочину – запобіжні заходи, здійснювані після початку кримінально карних дій.

Припинення злочинів є діяльністю оперативних підрозділів та інших правоохоронних органів, яка спрямована на те, щоб унеможливити продовження й завершення злочину, знешкодити злочинні дії на стадії підготовки чи замаху на злочин, припинити злочин, що готується.

Профілактика злочинів – це особливий вид соціального управління, який має на меті гарантувати безпеку правоохоронних цінностей і полягає в розробленні і здійсненні системи цілеспрямованих заходів щодо виявлення та усунення причин злочинів, умов, які сприяють їх здійсненню, а також запобіжного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки.

Оперативно-розшукова профілактика – це система цілеспрямованих оперативно-профілактичних та інших передбачених чинним законодавством заходів, що проводяться стосовно осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, для здійснення оперативного контролю за ними, профілактичного впливу та профілактики злочинів, які готуються.

Профілактику слід поділяти на загальну й індивідуальну. Загальна профілактика – це діяльність щодо виявлення детермінант злочинності, а також розроблення і здійснення заходів щодо їх усунення чи нейтралізації.

Індивідуальна профілактика є системою цілеспрямованого, організованого з урахуванням педагогічних вимог виховного впливу на свідомість, почуття, волю профілактованої особи з метою усунення, нейтралізації, блокування в неї негативних і одночасно формування позитивних якостей, стереотипів і звичок законослухняної поведінки, тобто здійснення профілактичного впливу – сукупності різних впливів з метою позбавлення та усунення антисуспільних намірів у свідомості осіб, які вчиняють або потенційно здатні припуститись кримінальних правопорушень.

Основними напрямками оперативно-розшукової профілактики:

- 1) усунення причин і запобігання виникненню умов, які сприяють вчиненню злочинів (загальна профілактика);
- 2) виявлення осіб, від яких слід очікувати вчинення злочинів, з метою необхідного профілактичного впливу (індивідуальна профілактика);
- 3) запобігання злочинам.

Слід мати на увазі, що оперативно-розшукова профілактика відрізняється від інших видів профілактики ще й тим, що вивчає особливості не тільки гласної, а й негласної діяльності оперативних підрозділів щодо усунення умов, які сприяють вчиненню злочинів, а також впливу на осіб, яких профілактують за допомогою сил, заходів, засобів і методів, що є в їх розпорядженні.

Діяльність оперативних підрозділів з метою оперативно-розшукової профілактики проводиться у таких взаємопов'язаних напрямках:

1) оперативне обслуговування об'єктів (лінії роботи), у процесі якого накопичується інформація про оперативну обстановку і здійснюється спостереження за її станом за напрямками;

2) пошукова робота, під час якої виявляють осіб і факти, що становлять оперативний інтерес;

3) профілактика злочинів, під час якої отримана у процесі пошукової роботи та перевірена первинна інформація про причини й умови, що сприяють скоєнню злочинів, і осіб, які потребують профілактичного впливу, реалізується під впливом профілактичних заходів, котрі передбачають загальну та індивідуальну профілактику;

4) викриття злочинів оперативним шляхом, яке є завершальним напрямом. Виявлення осіб, від яких слід очікувати вчинення злочинів, з метою профілактичного впливу (індивідуальна профілактика).

Семінарське (практичне) заняття 4

Тема 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття інформації, її види. Оперативно-розшукова інформація.
- 4.2. Критерії оцінювання інформації.
- 4.3. Поняття та особливості інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
- 4.4. Кримінальна розвідка: поняття та завдання.
- 4.5. Особливості кримінального аналізу.
- 4.6. Вивчення, аналіз та оцінки оперативної обстановки як етап інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
- 4.7. Поняття автоматизованих інформаційних систем та оперативних обліків, їх види

Вирішення тестів та письмових завдань,
розміщених у розділі «Самостійна робота студентів»

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: інформація,

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Термін «інформація» є фундаментальним науковим поняттям і походить від латинського слова «information», що означає «відомості, роз'яснення, виклад». *Інформація* – це відомості про об'єкти та явища навколишнього середовища, їх параметри, властивості і стан, які сприймають інформаційні системи (живі організми, керуючі машини та ін.) в процесі життєдіяльності та роботи. Відповідно до статті 1 Закону України «Про інформацію», *інформація* – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Будь-яка інформація оцінюється відповідно до певних критеріїв. Критерії оцінювання інформації мають базуватися на адекватності

завданням, які постають у кожному конкретному випадку та мають стратегічний характер. Загальними критеріями такої оцінки можуть виступати наступні: актуальність, важливість, достовірність, корисність, своєчасність, повнота (комплектність), безперервність, прогностичність.

В теорії оперативно-розшукової діяльності сформульовані різні підходи до визначення категорії *оперативно-розшукової інформації*. Зокрема, до неї відносять:

1) фактичну інформацію, а саме відомості, що характеризують оперативно-тактичну обстановку, психологічні риси підозрюваних злочинців, поточні профілактичні та оперативно-розшукові заходи, види і способи здійснення злочинів, прикмети злочинців, про обставини, що мають значення при плануванні й здійсненні оперативно-розшукових заходів, проведенні оперативно-аналітичної роботи, а також надання сприяння у кримінальному провадженні;

2) на законних підставах отримані оперативними підрозділами відомості із застосуванням гласних та негласних заходів, сил та засобів, що мають значення для встановлення обставин вчинення злочину і викриття винних осіб шляхом використання їх органами досудового розслідування;

3) інформація, яка характеризує оперативну обстановку в певному районі чи на території всієї країни, і містить відомості, отримані в ході спеціальних заходів по боротьбі зі злочинністю тощо.

Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності – це передбачена законодавством України система запроваджених заходів, спрямованих на збір, узагальнення, аналіз, зберігання та використання інформації, у тому числі обмеженого доступу, що має значення для вирішення завдань цієї діяльності в інтересах досудового слідства, безпеки громадян, суспільства і держави.

Кримінальна розвідка (оперативно-аналітична інформація) – це продукт збору, оцінки і інтерпретації інформації. Її можна розглядати як інформацію з результатом аналізу.

Кримінальний аналіз – це розумово-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає в перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, установленні зв'язків між даними, що отримуються в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом для проведення оперативного і стратегічного аналізу. Особливостями здійснення кримінального аналізу під час інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності є поєднання оперативно-розшукових даних та даних із відкритих джерел, зокрема соціальних мереж та ЗМІ.

Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності починається з вивчення, аналізу та оцінки оперативної обстановки, яка склалася. *Оперативна обстановка* – комплекс взаємопов'язаних явищ і процесів, підпорядкованих об'єктивній причинно-наслідковій залежності та закономірному розвитку. За наявності результатів такого вивчення та аналізу здійснюється визначення цілей (тактичних та стратегічних).

Автоматизована інформаційна система – це взаємопов'язана сукупність даних, обладнання, програмних засобів, персоналу, стандартних процедур, які призначені для збору, обробки, розподілу, зберігання, представлення інформації відповідно до вимог, які впливають з цілей організації. Для систематизації матеріалів, одержаних у результаті оперативно-розшукової діяльності, створюються відповідні *оперативні обліки* – система реєстрації, накопичення, класифікації, зберігання та використання даних про осіб, предмети, події за їх прикметами та ознаками, призначена для ефективного забезпечення оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів, яка складається з автоматизованих інформаційно-пошукових систем, картотек, оперативно-розшукових справ, справ контрольно-наглядового провадження та інших документів оперативно-розшукового та довідкового призначення. Оперативних обліків поділяються на: оперативно-розшукові, оперативно-профілактичні та оперативно-довідкові.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Поняття, завдання, правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності

Тестові завдання для самоконтролю:

1. У якому законодавчому акті згадуються такі види розшуку як «звід» і «гоніння сліду»?
  - а) «Закон судний людем»;
  - б) «Руська правда»;
  - в) «Права, за якими судиться малоросійський народ»;
  - г) «Уложение о наказаниях исправительных и уголовных».

2. До завдань оперативно-розшукової діяльності відноситься:
  - а) розкриття злочинів;
  - б) проведення слідчих, процесуальних дій;
  - в) пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України;
  - г) пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кодексом про адміністративні правопорушення України.

3. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» було прийнято:
  - а) 18.02.1992;
  - б) 15.08.1996;
  - в) 01.04.2001;
  - г) 07.09.2012.

4. До галузевих принципів оперативно-розшукової діяльності належить:
  - а) законності;
  - б) верховенства права;
  - в) конспірації;
  - г) дотримання прав і свобод людини.

5. Що не відноситься до оперативно-технічних засобів?
  - а) спеціальні хімічні речовини;
  - б) психотропні речовини;
  - в) засоби маскуванню та легендування;
  - г) засоби оперативної сигналізації .

Тема 2. Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Проведення оперативно-розшукової діяльності підрозділами інших міністерств, відомств, ніж тими, що визначені у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність»:
  - а) дозволяється у виняткових випадках за рішенням слідчого судді;
  - б) дозволяється у випадках, визначених законом;
  - в) дозволяється виключно за рішенням керівників цих міністерств, відомств;
  - г) забороняється.

2. До суб'єктів оперативно-розшукової діяльності не відносяться:
  - а) військова контррозвідка Служби безпеки України;
  - б) оперативні підрозділи податкової міліції ;

- в) підрозділи спеціальної поліції Національної поліції України;
- г) підрозділи превентивної діяльності Національної поліції України.

3. Забороняється залучати до виконання оперативно-розшукових завдань осіб, професійна діяльність яких пов'язана зі збереженням професійної таємниці, якщо таке співробітництво буде пов'язано з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру. До таких осіб належать:

- а) працівники органів державної влади;
- б) педагогічні працівники;
- в) медичні працівники;
- г) депутати.

4. Працівник оперативного підрозділу, який заподіяв шкоду правам, свободам людини, інтересам держави під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, не несе відповідальності, якщо:

- а) перебував у стані необхідної оборони ;
- б) перебував у стані професійного ризику;
- в) виконував наказ керівника;
- г) затримував особу, в діях якої є ознаки кримінального правопорушення.

5. У якому випадку співробітництво особи з оперативним підрозділом зараховується до її загального трудового стажу?:

- а) у разі укладення з нею договору;
- б) у разі укладення з нею трудової угоди;
- в) у разі укладення з нею контракту;
- г) у разі досягнення домовленості.

Тема 3. Права та обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зобов'язані інформувати відповідні державні органи про відомі їм факти та дані:

- а) що свідчать про загрозу безпеці суспільства і держави, а також про порушення законодавства, пов'язані з службовою діяльністю посадових осіб;
- б) що свідчать про підготовку та вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів;
- в) що свідчать про порушення конституційних прав і свобод громадян, а також про підготовку та вчинення окремих кримінальних правопорушень, передбачених законом;
- г) що свідчать про порушення конституційних прав і свобод громадян, а також порушення міжнародних договорів та правил міжнародних правоохоронних організацій, членом яких є Україна.

2. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, закріплено у:

- а) Конституції України;
- б) Кримінальному процесуальному кодексі;
- в) Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність»;
- г) у відомчих нормативно-правових актах.

3. Оперативні підрозділи мають право отримувати від юридичних чи фізичних осіб безкоштовно або за винагороду:

- а) інформацію про банківську діяльність;
- б) інформацію, про адміністративні правопорушення, що готуються або вчинені;
- в) інформацію про злочини, що готуються або вчинені;
- г) особисту інформацію про особу, які є учасником кримінального провадження.

4. Виконання письмових доручень слідчого та вказівок прокурора про проведення оперативно-розшукових заходів:

- а) є обов'язком підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність;
- б) не є обов'язком підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність;
- в) є правом підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність;
- г) є гарантією законності їх діяльності.

5. Взаємодія між прокурором, слідчим і працівниками оперативного підрозділу розглядається у двох формах, а саме:

- а) належній та неналежній;
- б) процесуальній та непроцесуальній;
- в) місцевій та регіональній;
- г) оперативній і тактичній.

Практичне завдання:

Підготуйте проект запиту до органу державної влади або до підприємства, установи чи організації щодо отримання інформації, яка може сприяти розкриттю злочину і становити оперативний інтерес.

Тема 4. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності та гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності можуть міститися:
  - а) у письмових дорученнях і постановах слідчого;
  - б) у матеріалах перевірок органів державного контролю;
  - в) у наказах і розпорядженнях керівників міністерств і відомств;
  - г) у постановах Кабінету Міністрів України.
2. Чи дозволяється приймати рішення про проведення оперативно-розшукових заходів за відсутності підстав, визначених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність»? :
  - а) дозволяється прокурору у випадках, передбачених законом;
  - б) дозволяється керівнику оперативного підрозділу у випадках, передбачених законом;
  - в) забороняється;
  - г) дозволяється слідчому судді за клопотанням керівника оперативного підрозділу.
3. Відомості, що стосуються особистого життя, честі, гідності людини, одержані внаслідок оперативно-розшукової діяльності:
  - а) зберігаються до трьох років;
  - б) зберіганню не підлягають і повинні бути знищені, якщо вони не містять інформації про вчинення заборонених законом дій;
  - в) зберігаються до закриття оперативно-розшукової справи з підстав, передбачених Законом;

г) зберігаються до початку досудового розслідування в порядку, передбаченому КПК України.

4. Максимальний строк ведення оперативно-розшукової справи про участь особи у підготовці тяжкого чи особливо тяжкого злочину:

- а) 12 місяців;
- б) 18 місяців;
- в) 24 місяців;
- г) 36 місяців.

5. У разі виявлення прокурором незаконно заведеної оперативно-розшукової справи остання повинна бути:

- а) закрита у разі виконання по ній оперативно-розшукових заходів;
- б) відмінена;
- в) зупинена;
- г) зупинена у разі виконання по ній оперативно-розшукових заходів.

Практичне завдання:

Підготуйте проект рапорту, у якому викладіть інформацію про вчинений злочин або про такий, що готується.

Тема 5. Оперативно-розшукові заходи: поняття, загальна характеристика та порядок їх проведення

Тестові завдання для самоконтролю:

1. За своєю правовою природою оперативно-розшукові заходи є:
  - а) сукупністю процесуальних дій, визначених КПК України та Законами України;
  - б) сукупністю процесуальних дій, визначених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність»;
  - в) сукупністю гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів;
  - г) сукупністю непроцесуальних дій, визначених КПК України.
2. Оперативно-розшукові заходи, пов'язані з тимчасовим обмеженням прав людини, не можуть проводитись з метою:
  - а) розшуку осіб, які ухиляються від відбування кримінального покарання;
  - б) розшуку осіб, які безвісти зникли;
  - в) розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, суду;
  - г) захисту життя, здоров'я, житла і майна осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві.
3. До гласних оперативних заходів відноситься:
  - а) здійснення спостереження за особою;
  - б) зняття інформації з електронних інформаційних мереж;
  - в) опитування осіб та використання їх добровільної допомоги;
  - г) здійснення аудіо-, відеоконтролю місця.
4. До негласних оперативних заходів відноситься:
  - а) ознайомлення з документами та даними, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій;

- б) відвідування жилих та інших приміщень за згодою їх власників;
- в) участь у проведенні перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності;
- г) установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.

5. Негласне обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи:

а) проводиться на підставі ухвали слідчого судді, постановленої за клопотанням керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника, погодженого з прокурором;

б) проводиться з підстав і в порядку, передбаченому КПК України, як негласна слідча (розшукова) дія;

в) проводиться на підставі постанови керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника;

г) проводиться на підставі постанови керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника, погодженої з прокурором.

Практичне завдання:

Підготуйте проект пояснення, у якому викладіть результати проведеного опитування щодо обставин вчиненого злочину (фабулу злочину придумайте самостійно).

Тема 6. Оперативно-розшукова профілактика: поняття та значення

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Діяльністю оперативних підрозділів та інших правоохоронних органів, яка спрямована на те, щоб унеможливити продовження й завершення злочину, знешкодити злочинні дії на стадії підготовки чи замаху на злочин, припинити злочин, що готується, це:

- а) запобігання злочинам;
- б) припинення злочинів;
- в) попередження злочинів;
- г) профілактика злочинів.

2. Рівні оперативно-розшукової профілактики:

- а) загальна і індивідуальна;
- б) державна і міжнародна;
- в) стратегічна і тактична;
- г) короткострокова та довготривала.

3. Аналіз оперативної обстановки відноситься до:

- а) заходів загальної профілактики;
- б) заходів індивідуальної профілактики;
- в) оперативно-розшукових заходів;
- г) кримінально-процесуальних заходів.

4. Методи профілактичного впливу під час індивідуальної профілактики обирають залежно від:

- а) характеристик особи та її оточення;
- б) оперативної обстановки;
- в) наявності сил і засобів;
- г) вчиненого злочину.

5. Основними критеріями, за якими оцінюють ефективність діяльності із запобігання злочинам, є:

- а) кількість заведених оперативно-розшукових справ;
- б) кількість осіб, поставлених на облік;
- в) кількість злочинів, які були викриті на стадії замаху;
- г) кількість проведених оперативно-розшукових заходів.

Тема 7. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Не є метою оперативної розробки:
  - а) запобігання злочинам;
  - б) розкриття злочинів;
  - в) розшук злочинців;
  - г) розслідування злочинів.

2. Оцінювання матеріалів оперативно-розшукової діяльності має два аспекти:
  - а) кримінально-правовий і кримінально-процесуальний;
  - б) оперативно-розшуковий та кримінально-процесуальний;
  - в) кримінологічний і кримінально-процесуальний;
  - г) криміналістичний і оперативно-розшуковий.

3. Матеріали оперативно-розшукової діяльності не використовуються:
  - а) як приводи та підстави для початку досудового розслідування;
  - б) для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальному провадженні;
  - в) для попередження, виявлення, припинення і розслідування злочинів, розвідувально-підривних посягань проти України, розшуку злочинців та осіб, які безвісти зникли;
  - г) для проведення оперативно-розшукових заходів.

4. Визначення способів використання матеріалів ОРД здійснює:
  - а) прокурор;
  - б) слідчий суддя;
  - в) начальник оперативного підрозділу;
  - г) суб'єктом, що здійснює досудове розслідування, та співробітник оперативного підрозділу.

5. Оперативний підрозділ у разі виявлення під час здійснення оперативно-розшукової діяльності ознак злочину зобов'язаний невідкладно:
  - а) повідомити безпосереднього керівника з подальшим інформуванням прокурора;
  - б) вжити заходів щодо затримання злочинця;
  - в) направити зібрані матеріали до відповідного органу досудового розслідування для початку досудового розслідування;
  - г) завести оперативно-розшукову справу.

Тема 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності

Тестові завдання для самоконтролю:

1. До критеріїв оцінювання оперативно-розшукової інформації не належить:
  - а) актуальність;

- б) достовірність;
- в) доцільність;
- г) своєчасність.

2. Кримінальна розвідка має наступне застосування:

- а) тактичне і стратегічне;
- б) теоретичне і практичне;
- в) оперативне і процесуальне;
- г) всі відповіді вірні.

3. Розумово-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає в перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, установленні зв'язків між даними, що отримуються в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом для проведення оперативного і стратегічного аналізу, це:

- а) інформаційно-аналітичне забезпечення;
- б) кримінальна розвідка;
- в) кримінальний аналіз;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. До оперативних обліків не належать:

- а) оперативно-розшукові обліки;
- б) оперативно-профілактичні обліки;
- в) оперативно-довідкові обліки;
- г) криміналістичні обліки.

5. Оперативно-розшукову інформацію можна отримати:

- а) з підручників, посібників;
- б) з нормативно-правових актів;
- в) з соціальних мереж;
- г) лише з відомчих наказів.

Тема 9. Контроль та нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності здійснюється:

а) Генеральним прокурором, його заступниками, керівниками регіональних прокуратур, їх першими заступниками та заступниками, а також уповноваженими наказом Генерального прокурора прокурорами Генеральної прокуратури України та уповноваженими наказом керівника регіональної прокуратури прокурорами відповідних регіональних прокуратур;

б) Головою Національної поліції України або його уповноваженими заступниками, начальниками департаментів апарату центрального органу управління Національної поліції;

в) Головою Служби безпеки України, його заступниками, керівниками регіональних підрозділів;

г) Головою Державної фіскальної служби України, його заступниками, керівниками регіональних управлінь.

2. Хто з перелічених посадових осіб має право безперешкодно входити в приміщення органів, які проводять оперативно-розшукову діяльність?

- а) слідчий суддя;

- б) прокурор в межах своєї компетенції
- в) адвокат, що представляє інтереси особи, щодо якої проводяться відповідні заходи;
- г) депутат місцевої ради.

3. До предмету прокурорського нагляду не належить:

- а) скарги на порушення законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність;
- б) статистичні й аналітичні документи щодо здійснення оперативно-розшукових заходів;
- в) оперативно-розшукові справи;
- г) організаційно-штатна структура розвідувальних органів.

4. Основними завданнями відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю є:

- а) своєчасне запобігання порушенням закону і відомчих нормативних актів та виявлення недоліків організаційного і тактичного характеру у діяльності оперативних підрозділів та їх посадових осіб, які безпосередньо здійснюють оперативно-розшукову діяльність;
- б) забезпечення конспірації та безпеки громадян, що співпрацюють з оперативно-розшуковими підрозділами на конфіденційній основі;
- в) своєчасне та адекватне застосування форм та методів оперативно-розшукової діяльності в організаційно-тактичних аспектах;
- г) всі відповіді вірні.

5. Вивчення різноманітних документів оперативно-службової діяльності (довідок, звітів, справ оперативного обліку тощо), це:

- а) документальна форма відомчого контролю;
- б) безпосередня форма відомчого контролю;
- в) аналітична форма відомчого контролю;
- г) інформаційна форма відомчого контролю.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студента заочної форми навчання за тематикою навчальної дисципліни «Оперативно-розшукова діяльність» виконується у вигляді курсової роботи у межах годин, відведених для самостійної роботи. Курсова робота – це різновид студентської індивідуальної творчої роботи, яка виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами під час вивчення дисципліни, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Тема курсової роботи обирається студентом із запропонованого переліку або призначається методистом курсу і виконується за встановленими вимогами.

1.5.1. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт

Перед написанням курсової роботи необхідно ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо виконання курсових робіт. Вказані методичні рекомендації розміщені на сайті Хмельницького університету управління та права ім. Л.Юзькова (<http://www.univer.km.ua/faculty.php?dekid=1&sub=21>).

Обсяг основного тексту курсової роботи з дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності» має становити 25-30 аркушів. До основного тексту входять: вступ (1,5–2 арк.), розділи (20–25 арк.), висновки (2–3 арк.).

Список використаних джерел має становити не менше 25–30 джерел, та бути оформленим згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальне положення та правила складання». З Державним стандартом можна ознайомитись за посиланням: (http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=1806).

Зразок титульного аркушу курсової роботи:

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра кримінального права та процесу**

Навчальна дисципліна:
Основи оперативно-розшукової
діяльності

**КУРСОВА РОБОТА
на тему:
«Використання матеріалів оперативно-розшукової
діяльності»**

Виконав:
Іванов Іван Іванович,
студент магістратури юридичного
факультету за спеціальністю
262 Правоохоронна діяльність

Перевірив:
Козицька Олена Геннадіївна,
доцент кафедри кримінального
права та процесу, к.ю.н.

Оцінка: _____

_____ О.Г. Козицька

Хмельницький
2020

1.5.2. Теми курсових робіт

1. Історія становлення та розвитку оперативно-розшукової діяльності.
2. Розшукова діяльність в Київській Русі.
3. Загальна характеристика галузевих принципів оперативно-розшукової діяльності.
4. Міжнародно-правові акти як правова основа оперативно-розшукової діяльності.
5. Оперативні підрозділи Національної поліції України як суб'єкти оперативно-розшукової діяльності.
6. Оперативні підрозділи органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України як суб'єкти оперативно-розшукової діяльності.
7. Взаємодія оперативних підрозділів між собою та з іншими підрозділами правоохоронних органів.
8. Гарантії правого та соціального захисту осіб, які залучаються до виконання оперативно-розшукових завдань.
9. Оперативне опитування як метод збору інформації про осіб, об'єкти або факти, що становлять оперативний інтерес.
10. Візуальне спостереження як оперативно-розшуковий захід.
11. Гарантії таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції.
12. Гарантії невтручання в особисте і сімейне життя.
13. Підстави і порядок здійснення заходів, що тимчасово обмежують права та свободи громадян.
14. Міжнародне співробітництво у сфері оперативно-розшукової діяльності.
15. Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності.
16. Оперативно-розшукові заходи та негласні слідчі (розшукові) дії: співвідношення понять.
17. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності.
18. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності.
19. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.
20. Напрями оперативно-розшукової профілактики.
21. Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
22. Оперативно-розшукова інформація: поняття та критерії оцінювання.
23. Кримінальний аналіз як напрям інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
24. Основні завдання та форми відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю.
25. Повноваження прокурора при здійсненні нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності.
2. Завдання оперативно-розшукової діяльності.
3. Правова основа оперативно-розшукової діяльності.
4. Загальна характеристика Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».
5. Рівні правового забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
6. Система принципів оперативно-розшукової діяльності.
7. Конституційні принципи оперативно-розшукової діяльності.

8. Галузеві принципи оперативно-розшукової діяльності.
9. Поняття та система суб'єктів оперативно-розшукової діяльності.
10. Загальна характеристика та завдання оперативних підрозділів Національної поліції України.
11. Гласні та негласні працівники оперативного підрозділу як виконавці оперативно-розшукової діяльності.
12. Особливості залучення осіб до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.
13. Гарантії правового та соціального захисту працівників оперативних підрозділів
14. Гарантії правового та соціального захисту осіб, які залучаються до виконання оперативно-розшукових завдань.
15. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
16. Проведення оперативно-розшукових заходів, що обмежують конституційні права громадян.
17. Цільове використання результатів оперативно-розшукової діяльності.
18. Обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
19. Викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень.
20. Виконання письмових доручень і запитів.
21. Міжнародне співробітництво у сфері оперативно-розшукової діяльності.
22. Взаємодія оперативних та слідчих підрозділів.
23. Взаємодія оперативних підрозділів поліції з установами виконання покарань.
24. Підстави проведення оперативно-розшукової діяльності.
25. Поняття та мета оперативної розробки.
26. Підстави заведення оперативно-розшукових справ.
27. Джерела інформації про протиправну діяльність.
28. Підстави для оголошення підозрюваного в розшук.
29. Державний та міжнародний розшук.
30. Поняття державної таємниці та розвідувальної інформації.
31. Строки ведення, порядок взяття на облік та провадження оперативно-розшукових справ.
32. Порядок припинення обчислення та продовження строків ведення оперативно-розшукових справ.
33. Підстави для закриття оперативно-розшукових справ.
34. Положення національного законодавства, спрямовані на захист приватного життя та дотримання прав і свобод громадян у цій сфері.
35. Поняття та види оперативно-розшукових заходів.
36. Мета проведення оперативно-розшукових заходів.
37. Співвідношення понять «оперативно-розшукові заходи» та «негласні слідчі (розшукові) дії».
38. Оперативно-технічні засоби.
39. Опитування як оперативно-розшуковий захід.
40. Контроль за вчиненням злочину.
41. Контрольована поставка.
42. Контрольована та оперативна закупка.
43. Імітування обстановки злочину.
44. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.
45. Зняття інформації з електронних інформаційних мереж.
46. Візуальне спостереження за особою, річчю або місцем.
47. Аудіо-, відеоконтроль місця.
48. Аудіо-, відеоконтроль особи.
49. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу
50. Поняття і значення оперативно-розшукової профілактики.
51. Заходи загальної профілактики злочинів.

52. Заходи індивідуальної профілактики злочинів.
53. Напрями оперативно-розшукової профілактики.
54. Загальна характеристика оперативно-профілактичних заходів.
55. Методи профілактичного впливу.
56. Поняття матеріалів оперативно-розшукової діяльності, їх види.
57. Результати оперативно-розшукової діяльності.
58. Напрями використання результатів оперативно-розшукової діяльності.
59. Характеристика етапів використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні.
60. Способи використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.
61. Порядок передачі матеріалів оперативно-розшукової діяльності органам досудового розслідування.
62. Поняття інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
63. Оперативно-розшукова інформація, її види.
64. Вимоги, що висуваються до оперативно-розшукової інформації.
65. Критерії оцінювання оперативно-розшукової інформації.
66. Поняття кримінальної розвідки.
67. Кримінальний аналіз.
68. Використання автоматизованих інформаційно-пошукових систем в оперативно-розшуковій діяльності.
69. Оперативні обліки: поняття, види.
70. Поняття та зміст контролю в оперативно-розшуковій діяльності.
71. Судовий контроль у сфері оперативно-розшукової діяльності.
72. Поняття та мета відомчого контролю за оперативно-розшуковою діяльністю.
73. Прокурорський нагляд за додержанням законів при проведенні оперативно-розшукової діяльності.
74. Форми прокурорського нагляду у сфері оперативно-розшукової діяльності, їх класифікація.
75. Основні критерії оцінки ефективності прокурорського нагляду за додержанням законів при проведенні оперативно-розшукової діяльності.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

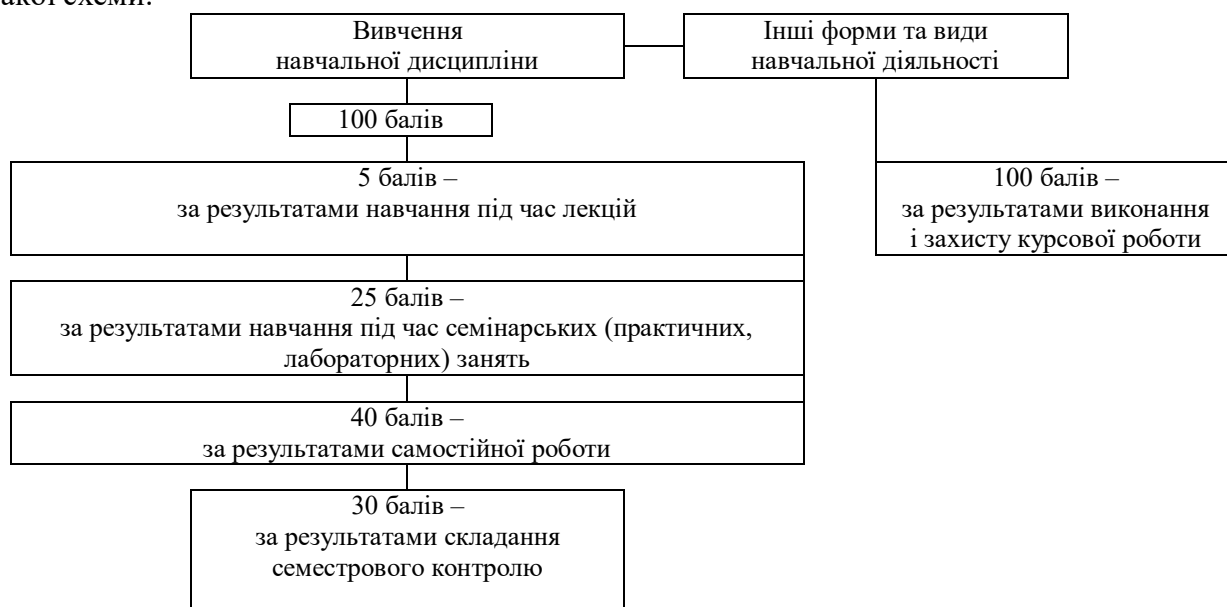
1. Правова основа оперативно-розшукової діяльності.
2. Завдання оперативних підрозділів Національної поліції України.
3. Вирішіть тестові завдання.
  - 3.1. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності можуть міститися:
    - а) у письмових дорученнях і постановах слідчого;
    - б) у матеріалах перевірок органів державного контролю;
    - в) у наказах і розпорядженнях керівників міністерств і відомств;
    - г) у постановах Кабінету Міністрів України.
  - 3.2. Максимальний строк ведення оперативно-розшукової справи про участь особи у підготовці тяжкого чи особливо тяжкого злочину:
    - а) 12 місяців;
    - б) 18 місяців;
    - в) 24 місяців;
    - г) 36 місяців.
  - 3.3. Оперативно-розшукову інформацію можна отримати:
    - а) з підручників, посібників;
    - б) з нормативно-правових актів;
    - в) з соціальних мереж;
    - г) лише з відомчих наказів.

3.4. До предмету прокурорського нагляду не належить:

- а) скарги на порушення законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність;
- б) статистичні й аналітичні документи щодо здійснення оперативно-розшукових заходів;
- в) оперативно-розшукові справи;
- г) організаційно-штатна структура розвідувальних органів.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарухування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 6 лекційних занять за заочною формою навчання.

Таблиця 2.1.

кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій					
	1	2	3	4	5	6
6	0,8	1,7	2,5	3,3	4,2	5,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 семінарських занять за заочною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (в редакції, затвердженій рішенням вченої ради від 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. При поточному контролі знань за самостійну роботу оцінюванню можуть підлягати: вивчення студентом тем, окремих питань, які відповідно до робочої програми

навчальної дисципліни виносяться на самостійну роботу; виконання студентом індивідуальних завдань, в тому числі індивідуальних навчально-дослідних завдань

2.5. За виконання і захист курсової роботи студент максимально може отримати 100 балів за накопичувальною шкалою з наступним переведенням у відповідну оцінку за шкалою ЄКТС.

Підсумкова оцінка за виконання і захист курсової роботи визначається шляхом додавання балів керівника курсової роботи та комісії із захисту курсових робіт за результатами захисту. Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання курсової роботи та критерії оцінювання комісією рівня захисту курсової роботи подані у табл. 4.4. та 4.5. підпункту 4.4.3 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.6. За семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену з навчальної дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності», студент може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді в усній та тестовій формі на питання екзаменаційного білета відповідно, наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.2

Розподіл балів для семестрового контролю з навчальної дисципліни
«Основи оперативно-розшукової діяльності»

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань (завдання) екзаменаційного білета						Разом балів
		1	2	3.1	3.2	3.3	3.4	
1.	Максимальна кількість балів за усну відповідь на кожне питання	10,0	10,0					20,0
2.	Максимальна кількість балів за вирішення тестових завдань			2,5	2,5	2,5	2,5	10,0
	Усього балів	10,0	10,0		10,0			30,0

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III із змін. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

4. Про боротьбу з тероризмом : закон України від 20.03.2003 № 638-IV [Електронний ресурс]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15>.

5. Про Державне бюро розслідувань : закон України від 12.11.2015 № 794-VIII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

6. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23.12.1995 № 3781-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>

7. Про Державну прикордонну службу : закон України від 03.04.2003 № 661 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>
8. Про державну таємницю : закон України від 21.01.1994 № 3855 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23.12.1993 № 3782-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.
10. Про запобігання корупції : закон України від 14.10.2014 № 1700-VII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
11. Про захист персональних даних : закон України від 01.06.2010 № 2297 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.
12. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
14. Про контрольно-розшукову діяльність : закон України від 26.12.2002 № 374 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text>.
15. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
16. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
17. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
18. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : закон України від 30.06.1993 № 3341-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
19. Про правовий статус осіб, зниклих безвісті : закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text>
20. Про прокуратуру : закон України від 14.10.2014 № 1697-VII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
21. Про розвідувальні органи України : закон України від 22.03.2001 № 2331 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14#Text>.
22. Про Службу безпеки України : закон України від 25.03.1992 № 2229 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
23. Про Національне центральне бюро Інтерполу : постанова Кабінету міністрів України від 25.03.1993 № 220 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=220-93-%EF#Text>
24. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ МВС України від 27.04.2020 № 357 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#n7>
25. Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0028-19#Text>
26. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

27. Албул С. В. Забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності (Серія: Теорія і практика ОРД): збірник нормативно-правових актів / уклад. С. В. Албул. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 32 с.
28. Албул С. В. Основи оперативно-розшукової діяльності: термінологічний словник / С. В. Албул. Одеса : Астропринт, 2017. 132 с.
29. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова компаративістика: монографія / О. М. Бандурка, М. М. Перепелиця, О. В. Манжай, В. В. Шендрик. Харків: Золота міля, 2013. 352 с.
30. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія / О. М. Бандурка. Х : Золота міля, 2012. 620 с.
31. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : науково-практичний коментар / за ред. Ю. І. Руснака. К.: Центр учбової літератури, 2013. 148 с.
32. Ивахин А. Е. Оперативная деятельность и вопросы конспирации в работе спецслужб: по материалам открытой печати и лит. : [в 6 т. Т. 2] / А. Е. Ивахин, П. Я. Прыгунов. [2-е изд. стереотип.]. К.: КНТ, 2008. 224 с.
33. Кудінов С. С. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навчальний посібник / С. С. Кудінов, Р. В. Шехавцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко. Х.: «Оберіг», 2013. 344 с.
34. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / Відп. редактори В. В. Коваленко, Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К.: Атіка, 2010. – Т. VI. Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). 1232 с.
35. Негласні слідчі (розшукові) дії: курс лекцій / Д. Й. Никифорчук, С. І. Ніколаюк, О. І. Козаченко та ін.; за заг. ред. Д. Й. Никифорчука К.: НАВС, 2012. 138 с.
36. Обшалов С. В. Оперативно-розшукова протидія злочинам при здійсненні кримінального провадження : монографія. Дніпропетровськ : ДДУВС, 2012. 264 с.
37. Оперативно-розшукова діяльність. Загальна частина (питання та відповіді до екзамену) : навчальний посібник / С. В. Албул, С. В. Андрусенко, В. Б. Любчик, Є. В. Поляков, Т. Г. Щурат. Одеса : ОДУВС, 2018. 85 с.
38. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / Є. М. Моїсєєв, О. М. Джу́жа, Д. Й. Никифорчук.; за ред. проф. О. М. Джу́жи. К.: Правова єдність, 2009. 310 с.
39. Оперативно-розшукова діяльність: посібник для вищих навчальних закладів за заг. редакцією генерала поліції першого рангу, кандидата юридичних наук, Заслуженого юриста України С. М. Князева; академіка Академії Наук Вищої школи України, доктора юридичних наук, професора А. М. Кислого. Київ: «Видавництво Людмила», 2019. 240 с.
40. Оперативно-розшукова тактика : навчально-методичний посібник / С. В. Албул, Р. В. Мукоїда, В. Б. Любчик, А. О. Шелехов ; за заг. ред. проф. д.ю.н., проф. С. О. Кузніченка. Одеса : ОДУВС, 2013. 206 с.
41. Основи оперативно-розшукової діяльності в Україні : навч. посіб. / В. В. Аброськін, С. В. Албул, С. О. Єгоров, та ін.; за заг. ред. В. В. Аброськіна. – Одеса : ОДУВС, 2020. – 400 с.
42. Основи оперативно-розшукової діяльності: навчально-методичний посібник / Л. І. Аркуша, М. Б. Саакян, А. А. Шелехов та ін. Одеса: Фенікс, 2013. 198 с.
43. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України : науково-практичний коментар / В. Д. Берназ, А. М. Притула. Одеса: Фенікс, 2016. 202 с.
44. Протидія кримінальним правопорушенням підрозділами карного розшуку МВС України : навчальний посібник / С. В. Албул, Т. С. Демедюк, О. Є. Користін та ін. Одеса : ОДУВС, 2015. 354 с.
45. Тарасенко Р. В. Безпека учасників кримінального судочинства: кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові основи: монографія / Р. В. Тарасенко. Одеса: ОДУВС, 2015. 510 с.

3.2. Допоміжні джерела за темами:

Тема 1. Поняття, завдання, правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності

1. Албул С. В. Вплив військового мистецтва Стародавнього Китаю на становлення теорії оперативно-розшукової діяльності. *Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії наркозлочинності*: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (14 травня 2019 р., м. Одеса). Одеса: ОДУВС, 2019. С. 14–18.
2. Албул С.В. Принципи оперативно-розшукової діяльності в контексті вимог нового Кримінального процесуального кодексу України. *Шляхи удосконалення кримінального процесуального законодавства* : матер. регіонального круглого столу (19.04.2013 р.) / відп. за випуск д.ю.н., проф. Ю.П. Аленін; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Юридична література, 2013. С. 124–129.
3. Антологія сиску: В 14-ти т. / Відп. ред.: Ю.І. Римаренко, В.І. Кумарець. К.: Знання України, 2005. Т.1. / Упоряд.: Ю.І. Римаренко, В.М. Чисніков, І.Р. Шинкаренко та ін. 596 с.
4. Грібов М. Л. Сутність конспірації в оперативно-розшуковій діяльності. *Бюлетень з обміну досвідом роботи МВС України*: науково-практичне видання. Київ: МВС України, 2010. № 183. С. 98–106.
5. Князев С. М. Удосконалення правової основи оперативно-розшукової діяльності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 4. С. 213–225.
6. Козаченко І.П., Регульський В.Л. Правові, морально-етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності. Львів: Львів. ін-т внутр. справ при НАВСУ, 2000. 219 с.
7. Літвінова І.Ф. Деякі історичні аспекти оперативно-розшукової діяльності. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2019. № 3. С. 145–150.
8. Мельников Б. Разведка Киевской Руси. *Тайны Эпохи*. 2016. № 7-8 (185-186). С. 8.
9. Орлов Ю.Ю., Матвійчук В.В. Співвідношення оперативно-розшукової, розвідувальної та контррозвідувальної діяльності. *Науковий вісн. Київ. нац. ун-та внутр. справ*. 2006. № 2, ч. 2. С. 61–74.
10. Правові засади оперативно-розшукової діяльності: навч. посіб. / К. В. Антонов, О. В. Вишня, О. В. Сачко, С. І. Халимон. Харків: ХНУВС, 2009. 348 с.
11. Принципи оперативно-розшукової діяльності: монографія / І.П. Козаченко, В.Л. Грохольський, В.А. Яценко, А.М. Щуровський; за ред. І.П. Козаченка. К.: Вид-во Нац. акад. СБ України, 1999. 160 с.
12. Пчолкін В. Д. Розвиток теорії оперативно-розшукової діяльності за роки незалежності в Україні. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. №2 (53), Спец випуск *Незалежній Україні – 20 років*. С. 113–121.
13. Пчолкін В. Д. Методологія пізнання в теорії ОРД. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 2. С.296–302.
14. Шевчук О. Ю. Реалізація принципів ОРД при розкритті злочинів оперативними підрозділами. *Актуальні проблеми сучасної юридичної науки та правоохоронної діяльності* : матеріали наук.-практ. конф., (10–11 квіт. 2009 р.). Київ. 2009. Ч. 2. С. 76–78.
15. Яценко В.А. Філософсько-правові засади оперативно-розшукової діяльності: монографія. К. : Вид-во НАСБ України, 2004. 304 с.

Тема 2. Суб'єкти оперативно-розшукової діяльності

1. Богатирьов І. Г., Джу́жа О. М., Ільтяй М. П. Оперативно-розшукова діяльність в установах виконання покарань : монографія. Дніпропетровськ : РВВ Дніпропетровськ. ун-т внутр. справ; 2009. 188 с.
2. Васи́линчук В. І., Грибовський О. В. Конфіденційне співробітництво в оперативно-розшуковій діяльності та кримінальному провадженні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 1 (34). Част. 2. К.: НАВС, 2015. С. 3–14.

3. Грібов М. Л. Організація діяльності оперативних підрозділів: питання юридичного унормування. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 3. С. 26–31.
4. Давидюк В. М. Сили оперативно-розшукової діяльності підрозділів Національної поліції: зміст поняття. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право*. 2018. № 6. С. 71–77.
5. Іскендеров Е.Ф. Оперативні підрозділи в системі суб'єктів кримінального процесуального доказування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2017. Вип. 43(2). С. 171–174.
6. Маїлунц Б. Е. Оперативні підрозділи як суб'єкти кримінального переслідування. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки*. 2018. № 3. С. 57–62.
7. Приполов І.І. Проблеми правовідносин в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ (теорія і практика): монографія ; за ред. проф. М.А. Погорецького; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. 260 с.
8. Римарчук О.В. Оперативні підрозділи: реалії нового кримінального процесуального законодавства України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 257–261.
9. Сало О. П. Сутність, зміст та структура оперативно-розшукового статусу підрозділів внутрішньої безпеки державної фіскальної служби України. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Юридичні науки*. 2018. Вип. 2.
10. Стащак М. В., Тарнопольський О. В. Особливості взаємодії оперативних підрозділів органів внутрішніх справ України з органами досудового розслідування під час протидії злочинам у сфері економіки. *Право і Безпека*. 2012. № 5. С. 186–189.
11. Сыпачев, А. Ю., Бражников Д. А., Алгазин И. И. Правовые, организационные и тактические основы гласного содействия оперативным подразделениям органов внутренних дел: учебное пособие. Тюмень : Тюменский институт повышения квалификации сотрудников МВД России. 2012. 68 с.
12. Усенко В. Ф., Некрасов В.А., Мацюк В.Я. Використання конфіденційної допомоги громадян у боротьбі зі злочинами: погляд сьогодення: монографія. Київ: КНТ, 2007. 204 с.

Тема 3. Права та обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність

1. Багрій М. Взаємодія слідчого з працівниками підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2013. Вип. 57. С. 315–321.
2. Карпіка С. М. Виконання доручень слідчих як основна форма діяльності оперативних підрозділів у кримінальному судочинстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2014. Т. 4, вип. 6 (2). С. 81–84.
3. Козицька О. Г. Особливості взаємодії слідчого з оперативними та оперативно-технічними підрозділами при розслідуванні викрадень мобільних телефонів. *Правова система, громадянське суспільство та держава : тези доп. уч. Міжнар. студ.-аспірантської конф. (м. Львів, 24–26 квіт. 2009 року)*. Львів : Юрид. фак. Львівського нац. ун-ту ім.І. Франка, 2009. С. 259–261.
4. Колесник В. А. Суб'єкти здійснення та класифікація негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 129–134.
5. Наливайко Є. О. Доручення слідчого щодо оперативно-розшукових заходів із встановлення обвинувачених, які переховуються від слідства. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Київ, 2011. Вип. 53. С. 574–578.
6. Негласні слідчі (розшукові) дії та особливості їх проведення оперативними підрозділами органів внутрішніх справ : навч.-практ. посіб. / Б. І. Бараненко та ін. ; МВС

України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ : РБВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2014. 416 с.

7. Патик А. А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. акад. внутр. справ. К., 2011. 17 с.

8. Подобний О. О., Цехан Д. М. Компетенція працівників оперативних підрозділів, які здійснюють боротьбу з корисливо-насильницькою організованою злочинністю. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. Вип. 70. С. 340–346.

9. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

10. Смірнова В. О. Проблеми визначення процесуального статусу окремих осіб у кримінальному провадженні. *Збірник наукових праць НА СБ України*. 2017. № 63. С. 222–228.

11. Соколов О. В. Підготовка оперативного підрозділу до проведення НС(Р)Д: кримінальні процесуальні аспекти. *Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення* : матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару (м. Харків, 20 жовт. 2017 р.). Харків : Право, 2017. Вип. 9. С. 130–134.

12. Суворов О. М. Взаємодія підрозділів «К» Служби безпеки України із слідчими під час виявлення й досудового розслідування корупційних злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. акад. Служби Безпеки України. Київ, 2015. 20 с.

13. Тарасенко Р.В. Безпека учасників кримінального судочинства: кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові основи: монографія. Одеса: ОДУВС, 2015. 510 с.

14. Тарасюк І. В. Проблеми ризику в професійній діяльності оперативних працівників ОВС. *Право і суспільство*. 2012. № 5. С. 157–160.

15. Шинкаренко І.Р., Кириченко О.В. Використання можливостей підрозділів оперативної служби для отримання оперативної інформації та здійснення негласних слідчих (розшукових) дій: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2015. 120 с.

16. Щадило А. А. Правові та організаційні засади діяльності оперативних підрозділів у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 19 с.

Тема 4. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності та гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності

1. Албул С.В., Корнієнко М.В., Мукоїда Р.В. Забезпечення прав і свобод громадян під час здійснення оперативно-технічних заходів: науково-практичний посібник. Одеса: ОДУВС, 2014. 104 с.

2. Брич Л. П. Законність втручання у права та свободи людини та їхнього обмеження у кримінальному провадженні в інтерпретації ЄСПЛ. *Засади функціонування кримінальної юстиції* : збірник тез Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 15 травня 2020 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 113 с. С. 33–38.

3. Брич Л.П. Правові позиції Європейського суду з прав людини як нормативні стандарти оцінки доказів у кримінальному провадженні в Україні. *Актуальні проблеми юридичної науки*: збірник тез міжнар. наук. конф. «П'ятнадцяті осінні юридичні читання», м. Хмельницький, 21-22 жовтня 2016 р. (у 2-х частинах). Частина 2. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2016. С. 137–140

4. Горбачевський В. Я. Порядок і підстави застосування оперативно-розшукових заходів для розкриття тяжких та особливо тяжких злочинів. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2014. № 2. С. 86–90.
5. Назаров В. В. Оперативно-розшукова діяльність та права людини: проблеми взаємозв'язку та обмежень. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. Вип. 41. С. 44–54.
6. Омельчук В. А. Реалізація прав і свобод людини в сфері оперативно-розшукової діяльності: теоретичні проблеми визначення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 442–449.
7. Ришов М. Г. Відмінності матеріальних та формальних підстав здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій: проблеми їх нормативного визначення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 519–527.
8. Ришов М. Г. Підстави здійснення оперативно-розшукових заходів та проблеми їх нормативного визначення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 4. С. 437–443.
9. Семенюк О. Окремі проблеми дотримання прав людини під час здійснення оперативно-розшукової діяльності у зв'язку з необхідністю забезпечення режиму секретності. *Юридична Україна*. 2016. № 1–2. С. 28–34
10. Федосова О. В. Підстави та умови здійснення оперативно-розшукової діяльності як гарантії забезпеченні прав і свобод громадян. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 557–565.

Тема 5. Оперативно-розшукові заходи: поняття, загальна характеристика та порядок їх проведення

1. Гапон О. А., Шинкаренко І. Р. Оперативно-розшукові і розвідувально-пошукові заходи: нормативне регулювання: монографія. К.: НУВС, 2002. 312 с.
2. Глушков В. О. Імітування обстановки злочину як форма контролю за вчиненням злочину. Глушков В. О. Вибрані наукові твори. Чернівці : Технодрук, 2017. С. 673–678.
3. Застосування технічних засобів для отримання доказової інформації: монографія / Кондратьєв Я. Ю. та ін. К. : НАВСУ, 2003. 160 с.
4. Кобець М.В. Спеціальна техніка: основні поняття, терміни та визначення: навчальний посібник / М.В. Кобець, Б.В. Жуков, П.П. Артеменко, В.А. Кудінов. – К.: «Аванпост-Прим», 2013. 192 с.
5. Комашко В. В. Правові та організаційні основи контролю за вчиненням злочину : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Одеса, 2016. 20 с.
6. Негласні слідчі (розшукові) дії: курс лекцій / Д. Й. Никифорчук, С. І. Ніколаюк, О. І. Козаченко та ін. ; за заг. ред. Никифорчука Д. Й. К.: НАВС, 2012. 138 с.
7. Погорецький М. А., Сергєєва Д. Б. Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи: поняття, сутність і співвідношення. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2014. № 2(33). С. 137–141.
8. Погорецький М.А. Оперативно-розшукові заходи: поняття і види. *Державна безпека України*. 2005. № 1 (3). С. 62–67.
9. Проценко О. О. Актуальні питання продовження, припинення та повідомлення особам, відносно яких проводилось спостереження за особою, реччю або місцем в кримінальному провадженні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. Одеса, 2014. Вип. 9–1. С. 221– 224.
10. Прядко В. О., Комарницька О. Б. Порівняльна характеристика оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій крізь призму наглядової діяльності

прокурора як процесуального керівника. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2014. № 1. С. 62-72.

11. Сервецький І. В., Якименко Г. О. Теорія оперативно-розшукових заходів: монографія. Київ: НАВС, 2006. 239 с.

12. Соколов С. В. Засоби, що використовуються оперативним підрозділом при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій. *Публічне право*. 2018. № 1. С. 179–186.

13. Тарасенко В. Є., Кузьменко О. А. До питання фіксації фактів протиправної діяльності осіб за допомогою засобів негласного візуального контролю. *Південноукраїнський правничий часопис*. Одеса, 2014. № 2. С. 103–105.

14. Шилін М. Оперативно-розшукова діяльність та негласні слідчі дії: проблеми правового регулювання у світлі нового кримінального процесуального кодексу України *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. № 1. С. 59–64.

15. Шинкаренко І. Р., Шинкаренко І. О., Криченко О. В. Правові та організаційні основи здійснення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій підрозділами кримінальної поліції (структурно-логічні схеми) : навч. посібник. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2016. 223с.

Тема 6. Оперативно-розшукова профілактика: поняття та значення

1. Василичук В. І. Понятійно-категоріальний апарат оперативно-розшукової профілактики злочинів у сфері економіки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 128–137.

2. Гризаченко В. В. Оперативно-розшукове запобігання злочинам органами внутрішніх справ як структурний елемент оперативно-розшукової протидії злочинам. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 291–298.

3. Гула Л. Ф. Оперативно-розшукове запобігання злочинам, що вчиняються організованими злочинними групами. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2015. № 813. С. 219–224.

4. Козаченко І. П. Правовые и организационно-тактические основы оперативно-розыскной профилактики преступлений : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / ВНИИ МВД РФ. М., 1992. 48 с.

5. Кушпін В. П. Оперативно-розшукова профілактика у системі протидії злочинам в Україні. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2015. № 825. С. 327–331.

6. Мовчан А. В. Актуальні проблеми взаємодії оперативних підрозділів та обміну оперативно-розшуковою інформацією під час виявлення та припинення злочинів. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2014. № 3. С. 79–87.

7. Савченко О. О. Оперативно-розшукова профілактика й розкриття злочинів у сфері діяльності банківських кредитно-фінансових установ: курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 292 с.

8. Хмеленко В. В. Система принципів оперативно-розшукового запобігання злочинам. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4. С. 367–373.

9. Черепенко О. О. Попередження злочинності неповнолітніх (оперативно-розшуковий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2011. 20 с.

10. Шендрік В. В. Теорія і практика попередження злочинів оперативними підрозділами ОВС України: монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2012. 420 с.

11. Юхно О.О. Теорія і практика оперативно-розшукового запобігання злочинам органами внутрішніх справ: монографія. Одеса: Інтерпрінт, 2010. 368 с.

Тема 7. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності

1. Глієвий А. О. Напрями підвищення ефективності використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 4. С. 498–503.
2. Грошевий Ю. М., Фомін С. Б. Кримінально-процесуальне доказування та оперативно-розшукова діяльність : навч. посіб. Харків : Право, 2010. 112 с
3. Гуменюк Ю. І. Щодо можливості використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності як підстави для затримання людини відповідно до ст.208 КПК України. *Форум права*. 2015. № 1. С. 75–78.
4. Калугін В. Ю. Специфіка використання в доказуванні протоколів за результатами проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Право і суспільство*. 2016. № 4. С. 209–214
5. Мешков В. М., Попов В. Л. Оперативно-розсыскная тактика и особенности легализации полученной информации в ходе предварительного следствия: учебно-практическое пособие. М.: Издательство «Щит-М», 1999. 80 с.
6. Мусієнко І. І. Тактика використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності в кримінальному провадженні. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2012. Вип. 12. С. 100–104.
7. Назаренко І. В. Використання результатів оперативно-розшукової діяльності як приводів і підстав для початку досудового розслідування злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів. *Форум права*. 2017. № 5. С. 265–270.
8. Омеляненко А. С. Актуальні проблеми направлення матеріалів оперативно-розшукової справи до органу досудового розслідування за новим КПК України. *Юридична наука*. 2014. № 12. С. 158–167.
9. Оперативно-розшукова інформація: проблеми реалізації: монографія / О. П. Снігерьев, Г. О. Душейко, О. А. Долгий та ін.; за заг. ред. А. М. Подоляки, П. В. Коляди. Суми: Мрія-1, 2003. 226 с.
10. Підюков П., Музика Н. Оцінка матеріалів, отриманих оперативним шляхом, з метою використання їх як доказів. *Вісник Академії управління МВС*. 2009. № 2. С. 103–111.
11. Цуцкірідзе М. С. Фактичні підстави використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності для проведення слідчих дій. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. Вип. 24. С. 243–251.

Тема 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності

1. Захаров В. П. Інформаційне забезпечення боротьби зі злочинністю : монографія. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. 472 с.
2. Козицкая Е. Г. Способы установления личности абонента мобильной связи в процессе расследования преступлений. *Борьба с преступностью: теория и практика* : тезисы докладов VIII Международной научно-практической конференции. 23 апреля 2020 года. Могилев : Могилев. институт МВД, 2020. 1 электрон. опт. диск (CD-R). С. 486–488
3. Козицька О. Г. Використання можливостей соціальних мереж у розслідуванні кримінальних правопорушень. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2. С. 109–113.
4. Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 29 квітня 2016 р. - Одеса : [б. в.], 2016. - 184 с.
5. Мовчан А. В. Інформаційно-аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності Національної поліції : навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 244 с.
6. Основи кримінального аналізу: посібник з елементами тренінгу /Албул С. В. та ін. Одеса : ОДУВС, 2016. 112 с.

7. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми "Гарпун" інформаційно-телекомунікаційної системи "Інформаційний портал Національної поліції України": наказ МВС України від 13.06.2018 № 497 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0787-18#Text>

8. Про затвердження Положення про автоматизовану інформаційну систему оперативного призначення єдиної інформаційної системи МВС : наказ МВС України від 20.10.2017 № 870 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1433-17#Text>

9. Про затвердження Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ та переліку її пріоритетних інформаційних ресурсів : постанова Кабінету міністрів України від 14.11.2008 № 1024 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України» : наказ МВС України від 03.08.2017 № 676 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17>.

11. Про затвердження Порядку дій органів (підрозділів) Національної поліції в разі виявлення осіб, транспортних засобів і документів, відомості щодо яких містяться в банках даних інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполу : наказ МВС України від 02.10.2018 № 808 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1202-18#Text>

12. Цехан Д. М. Використання високих інформаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ: монографія. Одеса: Юридична література, 2011. 216 с.

Тема 9. Контроль та нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю

1. Глушков В. О. Судовий контроль за оперативно-розшуковою діяльністю. *Науковий вісн. Нац. акад. СБ України*. 2011. № 35. С. 213–223.

2. Грошевий Ю.М., Єськов С.В. Судовий контроль у сфері оперативно-розшукової діяльності: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2009. 126 с.

3. Мукоїда Р.В. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які провадять оперативно-розшукову діяльність. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 1. С. 146–148.

4. Зеленецький В. С., Козьяков И. Н. Ведомственный контроль и прокурорский надзор за законностью оперативно-розыскной деятельности. Харьков: Восточно-регион. центр гуманитарно-образоват. инициатив, 2003. 256 с.

5. Щадило А. А. Нагляд за діяльністю оперативних підрозділів ОВС у кримінальному судочинстві. *Митна справа*. - 2015. - № 5(2). - С. 191-196.

6. Багрій М. В. Судовий контроль за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій: окремі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 35, ч. 1, т. 3. С. 86–89.

7. Єськов С. В., Черков В. О., Черкова М. Ю. Контроль та нагляд за дотриманням конституційних прав і свобод людини в оперативно-розшуковій діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. М. Грошевого. Луганськ : ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. 176 с

8. Лобойко Л. М. Щодо доцільності наступного судового контролю за проникненням до житла на підставі добровільної згоди його власника. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики* : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. Харків : Право, 2016. С. 174–176.

9. Полюхович О. І. Судовий контроль при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 231 с.

10. Старенький О. С. Прокурорський нагляд за законністю отримання доказів захисником шляхом ініціювання проведення негласних слідчих (розшукових) дій у досудовому розслідуванні. *Прокуратура України в умовах європейської інтеграції* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 19 трав. 2016 р. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. С. 256–259

11. Степанов А. Б. Співвідношення прокурорського нагляду, відомчого та судового контролю під час досудового розслідування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2019. 20 с

12. Гула Л. Ф. Удосконалення правових основ прокурорського нагляду за дотриманням законності, прав і свобод людини при здійсненні оперативно-розшукової діяльності. *Наше право*. 2015. № 4. С. 61–66.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.scourt.gov.ua> – Офіційний сайт Верховного Суду України.
5. <http://www.court.gov.ua> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <http://www.gr.gov.ua> – Офіційний сайт Генеральної прокуратури України.
7. <http://www.mvs.gov.ua> – Офіційний сайт МВС України.
8. <http://www.nbuv.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського
9. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства «Ліга»
10. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень України

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Козицька О.Г. – доцент кафедри кримінального права та процесу,
кандидат юридичних наук

_____ О. Г. Козицька

_____ 2020 року

Схвалено кафедрою кримінального права та процесу _____
2020 року, протокол № _____.

Завідувач кафедри _____ Л. П. Брич

_____ 2020 року

Декан юридичного факультету, доцент кафедри кримінального права та
процесу, кандидат юридичних наук

_____ С. А. Крушинський

_____ 2020 року

Погоджено методичною радою університету _____ 2020 року,
протокол № _____.

Голова методичної ради _____ І. Б. Ковтун